

Guía Docente

Guía Docente				
Datos Identificativos				2023/24
Asignatura (*)	Proxectos de innovación e investigación educativa nas Ciencias Sociais		Código	652604E214
Titulación	10 Mestrado Universitario en Profesorado de Educación Secundaria: Ciencias Sociais (Geografía e Historia)			
Descritores				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Mestrado Oficial	Anual	Primeiro	Obrigatoria	2
Idioma	CastelánGalego			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Didácticas Específicas e Métodos de Investigación e Diagnóstico en Educación			
Coordinación	Otero Varela, Alejandro		Correo electrónico	alejand.otero.varela@udc.es
Profesorado	Casás Salgado, Rafael Carlos		Correo electrónico	rafael.casas@udc.es
	Otero Varela, Alejandro			alejand.otero.varela@udc.es
Web	https://pdi.udc.es/es/File/Pdi/F57DK e https://pdi.udc.es/es/File/Pdi/UD45L			
Descrición xeral	A través desta materia preténdese que o alumnado valore o papel do profesor/a como axente reflexivo e crítico e capaz de incorporar a investigación e a innovación a unha clase de Ciencias Sociais. Proponse que o alumnado coñeza as principais liñas de investigación en Didáctica das Ciencias Sociais, así como que adquira competencias para a análise e o deseño de proxectos de investigación e innovación aplicados á didáctica das Ciencias Sociais en Educación Secundaria e Bacharelato.			

Competencias do título

Código	Competencias do título
A1	(CE-E1) Coñecer o valor formativo e cultural das materias correspondentes á especialización.
A2	(CE-E2) Coñecer os contidos que se cursan nas respectivas ensinanzas
A3	(CE-E3) Coñecer a historia e os desenvolvementos recentes das materias e as súas perspectivas para poder transmitir unha visión dinámica das mesmas.
A4	(CE-E4) Coñecer contextos e situacións nas que se usan ou aplican os diversos contidos curriculares
A5	(CE-E5) Coñecer os desenvolvementos teórico-prácticos do ensino e a aprendizaxe das materias correspondentes.
A6	(CE-E6) Transformar os currículos en programas de actividades e de traballo.
A7	(CE-E7) Adquirir criterios de selección e elaboración de materiais educativos.
A8	(CE-E8) Fomentar un clima que facilite a aprendizaxe e poña en valor as achegas das e dos estudantes.
A9	(CE-E9) Integrar a formación en comunicación audiovisual e multimedia no proceso de ensino-aprendizaxe.
A10	(CE-E10) Coñecer estratexias e procedimentos de avaliación e entender a avaliación como un procedemento de regulamentación da aprendizaxe e estímulo ao esforzo.
A11	(CE-E11) Coñecer e aplicar propostas docentes innovadoras no ámbito da especialización cursada.
A12	(CE-E12) Analizar críticamente o desempeño da docencia, das boas prácticas e da orientación empregando indicadores de calidade.
A13	(CE-E13) Identificar os problemas relativos ao ensino e aprendizaxe das materias da especialización e propor alternativas e solucións.
A14	(CE-G14) Respetar e promover os dereitos humanos, os valores da cultura da paz e dos valores democráticos, e o recoñecemento dos principios e fundamentos da atención á diversidade.
B1	(CE-G1) Coñecer as características dos estudantes, os seus contextos sociais e motivacións.
B2	(CE-G2) Comprender o desenvolvemento da personalidade de estes estudantes e as posíbeis disfuncións que afectan á aprendizaxe.
B3	(CE-G3) Elaborar propostas baseadas na adquisición de coñecementos, destrezas e aptitudes intelectuais e emocionais.
B4	(CE-G4) Identificar e planificar a resolución de situacións educativas que afectan a estudantes con diferentes capacidades e ritmos de aprendizaxes.
B5	(CE-G5) Coñecer os procesos de interacción e comunicación na aula e no centro, abordar e resolver posíbeis problemas.
B6	(CE-G6) Coñecer a evolución histórica do sistema educativo no noso país.
B8	(CE-G8) Promover accións de educación emocional, en valores e formación cidadá.

B10	(CE-G10) Relacionar a educación co medio e comprender a función educadora da familia e a comunidade, tanto na adquisición de competencias e aprendizaxe como na educación no respecto dos dereitos e liberdades, na igualdade de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres e na igualdade de trato e non discriminación das persoas con discapacidade.
B14	(CE-G14) Respetar e promover os dereitos humanos, os valores da cultura da paz e dos valores democráticos, e o recoñecimento dos principios e fundamentos da atención á diversidade.
C1	N.1. Expresarse correctamente, tanto de forma oral como escrita, nas linguas oficiais da Comunidade Autónoma.
C3	N.3. Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) necesarias para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida.
C4	N.4. Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común.
C6	N.6. Valorar críticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrontarse.
C7	N.7. Asumir como profesional e cidadán/cidadá a importancia da aprendizaxe ao longo da vida.
C8	N.8. Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade.

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe		Competencias do título	
Coñecer a importancia do papel do profesor/a como axente reflexivo e crítico, capaz de incorporar a investigación e a innovación á aula para mellorar a súa práctica docente.		AP5 AP6 AP7 AP8 AP10 AP11 AP12 AP14	BP2 BP10 CP7
Valorar a importancia da innovación e a investigación como estratexias para mellorar a calidade educativa na área de Ciencias Sociais.		AP11	BP1 BP4 BP5 CP8
Aplicar críticamente os enfoques actuais na innovación e na investigación didáctica das Ciencias Sociais. Experiencias concretas.		AP12 AP13	BP6 BP8 CP4 CP6
Aprender a deseñar, desenvolver e avaliar proxectos de investigación e unidades didácticas na área de Ciencias Sociais.		AP1 AP2 AP3 AP4	BP14 CP1 CP7
Manexar e analizar bibliografía especializada e fontes documentais virtuais que permitan investigar e aprofundar nas Ciencias Sociais.		AP1 AP3 AP9	BP3 CP3

Contidos	
Temas	Subtemas
Tema 1. A investigación en Didáctica das Ciencias Sociais.	- O profesorado como axente reflexivo e investigador da súa propia práctica: innovación docente e investigación educativa na aula. - Principais liñas de investigación en Didáctica das Ciencias Sociais. - Achegas da investigación educativa en Ciencias Sociais á mellora dos procesos de ensino-aprendizaxe en Educación Secundaria e Bacharelato.

Tema 2. Análise e valoración de proxectos. Deseño de programas para o ensino e aprendizaxe das Ciencias Sociais en Educación Secundaria.	- Análise e valoración de proxectos e experiencias innovadoras no ensino das Ciencias Sociais. - Deseño e desenvolvemento de proxectos de investigación e innovación en didáctica das Ciencias Sociais para Educación Secundaria e Bacharelato: os blogs de aulas, os taboleiros dixitais, os medios de comunicación na era dixital, internet na aula, as imaxes multimedia, os programas colaborativos virtuais, mapas conceptuais virtuais. Creación e edición de vídeos en Secundaria. As plataformas Multimedia. Creación de materiais para secundaria. Outros programas de innovación. - Innovar desde novas perspectivas: estudos de xénero nas aulas.
--	--

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias	Horas presenciais	Horas non presenciais / traballo autónomo	Horas totais
Aprendizaxe colaborativa	A1 A7 A8 A9 B1 B2 B8 B10 C3 C1 C7	1	5	6
Traballos tutelados	A1 A2 A3 A4 A5 A6 A7 A8 A9 A11 A12 A13 B3 B4 B5 B8 B14 C3 C1 C4 C6 C7 C8	2	15	17
Sesión maxistral	A9 B1 B3 B4 B5 C4 C6	7	2	9
Presentación oral	A9 A14 B8 C3 C1 C4	2	5	7
Análise de fontes documentais	A2 A5 A7 A12 A14 B14 C4	1	4	5
Actividades iniciais	A1 A2 A3 A10 B6	1	1	2
Atención personalizada		4	0	4
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado				

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Aprendizaxe colaborativa	Actividades que promovan o traballo en pequenos grupos: intercambio de información, discusións, postas en común e toma de decisións.
Traballos tutelados	A aprendizaxe de metodoloxías para a súa aplicación didáctica concretarase na elaboración dun estudo ou traballo acerca dalgunha das temáticas consideradas no ámbito das ciencias sociais. O alumnado seleccionará un tema, formulará os obxectivos, realizará unha xustificación, desenvolverá a metodoloxía idónea, resolverá o tema e/ou proposta e obterá as conclusións pertinentes.
Sesión maxistral	As explicacións teóricas referiranse ós contidos básicos que forman a estrutura de cada tema. A partir dos esquemas iniciais e co apoio de documentación específica, iranse desenvolvendo a parte teórica dos contidos conceptuais da materia mediante metodoloxía explicativa.
Presentación oral	Os traballos de pequeno grupo serán obxecto de exposición na aula, xa que facilitan a adquisición das destrezas explicativas fundamentais para o desenvolvemento da profesión de mestres/as.
Análise de fontes documentais	Realizaranse actividades para o coñecemento de fontes documentais de ampla diversidade que acheguen información acerca de contidos e, sobre todo, recursos didácticos en relación co ensino-aprendizaxe das Ciencias Sociais.
Actividades iniciais	Antes de iniciar os temas do programa desenvolveranse actividades que permitan coñecer os saberes previos do alumnado respecto ás ciencias sociais, as competencias, intereses e motivacións que posúen para o logro dos obxectivos finais que queremos alcanzar nesta materia

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición

Aprendizaxe colaborativa	Os traballos terán un seguimento personalizado para garantir o cumprimento dos obxectivos e prazos así como para resolver dúbidas. O alumnado con dispensa académica realizará os traballos e tarefas de forma individual, con entregas nas datas marcadas polo docente, e terá atención personalizada no horario de titorías, para aclarar dúbidas sobre os traballos e tamén sobre o marco teórico e práctico da materia.
--------------------------	---

Avaliación			
Metodoloxías	Competencias	Descrición	Cualificación
Análise de fontes documentais	A2 A5 A7 A12 A14 B14 C4	Realizaranse actividades para o coñecemento de fontes documentais de ampla diversidade que acheguen información acerca de contidos e, sobre todo, recursos didácticos en relación co ensino-aprendizaxe das Ciencias Sociais.	20
Aprendizaxe colaborativa	A1 A7 A8 A9 B1 B2 B8 B10 C3 C1 C7	Actividades que promovan o traballo en pequenos grupos: intercambio de información, discusións, postas en común, toma de decisións, comprensión do grupo como unha tarefa única.	10
Traballos tutelados	A1 A2 A3 A4 A5 A6 A7 A8 A9 A11 A12 A13 B3 B4 B5 B8 B14 C3 C1 C4 C6 C7 C8	A aprendizaxe de metodoloxías para a súa aplicación didáctica concretarase na elaboración dun estudo ou traballo acerca dalgunha das temáticas consideradas no ámbito das ciencias sociais. O alumnado seleccionará un tema, formulará os obxectivos, realizará unha xustificación, desenvolverá a metodoloxía idónea, resolverá o tema e/ou proposta e obterá as conclusións pertinentes.	50
Presentación oral	A9 A14 B8 C3 C1 C4	Os traballos de pequeno grupo serán obxecto de exposición na aula, xa que facilitan a adquisición das destrezas explicativas fundamentais para o desenvolvemento da profesión de mestres/as.	20

Observacións avaliación

- Na avaliación terase en conta a participación e dedicación á materia, tanto na aula como nas actividades realizadas fóra da mesma.
- O alumnado con recoñecemento de dedicación a tempo parcial e dispensa académica de exención de asistencia, que fai uso da devandita exención, debe presentar os traballos individuais que se orienten ao resto do alumnado, así como un traballo final.
- A realización fraudulenta das probas ou actividades de avaliación, unha vez comprobada, implicará directamente a cualificación de suspenso "0" na materia na convocatoria correspondente, invalidando así calquera cualificación obtida en todas as actividades de avaliación de cara a convocatoria extraordinaria.

Alumnado con recoñecemento de dispensa académica

Segundo o establecido na " NORMA QUE REGULA O RÉXIME DE DEDICACIÓN AO ESTUDO E A PERMANENCIA E A PROGRESIÓN DOS ESTUDANTES DE GRAO E MÁSTER UNIVERSITARIO NA UNIVERSIDADE DA CORUÑA (aprobada polo Consello Social do 04/05/2017):

1. Deberá poñelo en

coñecemento do docente na primeira semana de clase, ou, se isto non fora posible, nun prazo non superior a 7 días desde que lle fora concedido o recoñecemento.

2. Terán que realizar,

individualmente, todas as actividades/traballos propostos ao longo do curso e entregalos nas datas establecidas polo docente. Se non se cumpre a entrega na data sinalada considerarase ?Non presentado?.

3. A cualificación será

a media ponderada das notas das actividades e traballos realizados durante o curso e da nota da proba realizada na data do calendario oficial de exames, debendo obter en cada unha das partes un aprobado (5 sobre 10) para poder superar a materia. No caso de non superar algunha das partes na primeira oportunidade, deberán repetir na segunda oportunidade as partes non aprobadas (actividades/traballos e/ou proba).

Fontes de información

Bibliografía básica

Albert M.; Fuentes, C.; Gutiérrez, J. M.; Hernández Cardona, F. X; López Facal, R.; Miralles, P.; Molina, S.; Prats, J.; Rivero, P.; Santacana, J. (2011). Geografía y la historia. Investigación, innovación y buenas prácticas. Formación del profesorado. Educación secundaria, 8, Vol. 3. Barcelona: Editorial Graó. Batllori, R. y Casas, M. (2000). El conflicto y la diferenciación. Conceptos clave en la enseñanza de las ciencias sociales. Lleida: Editorial Milenio. García Pascual, F.; González Gallego, I.; López Facal, R.; Moradiellos, E.; Prats, J.; Prieto-Puga, R.; Valls, R. (2011). Geografía e historia. Complementos de formación disciplinar. Formación del profesorado. Educación secundaria, 8, Vol. 1. Barcelona: Editorial Graó. Gomm, R. (2008). Social Research Methodology. A Critical Introduction. Second Edition. Palgrave Macmillan. Grupo Ínsula Barataria (Coord.) Enseñar y aprender ciencias sociales. Algunas propuestas de modelos didácticos. Madrid: Mare Nostrum Ediciones Didácticas. Hernández, A. M. (Coord.) (2019). Estrategias y recursos didácticos para la enseñanza de las Ciencias Sociales. Madrid: Ediciones Pirámide. Hernández Sampieri, R.; Fernández Collado, C. y Baptista Lucio, P. (1998). Metodología de la Investigación. México: McGraw-Hill. Lopez, E., García, C. Sánchez-Agusti, M. (2018). (Coord.) Buscando formas de enseñar: investigar para innovar en didáctica de las Ciencias Sociales. Universidad de Valladolid Medina, R., García-Morís, R. y C. García (2017). (Coord.) Investigación en didáctica de las ciencias sociales. Retos, preguntas y líneas de investigación. Universidad de Córdoba Trepat C-A. y Rivero Gracia, P. (2010) Didáctica de la historia y multimedia expositiva. Graó.

Bibliografía complementaria

Segundo avance o curso, iranse proporcionando outras referencias máis específicas para complementar o traballo en clase.

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Materias que se recomenda cursar simultaneamente
Materias que continúan o temario
Observacións
Trátase dunha materia que se realizará, principalmente, cunha metodoloxía de participación activa, na que a propia dinámica do curso irá sinalando os centros de interese do alumnado e, en base a estes, iranse concretando темáticas e actividades a realizar. É por isto polo que a asistencia e participación, en todas e cada unha das actividades desenvolvidas no contexto da materia, será fundamental. Os traballos asociados aos seminarios entregaranse, cando fosen requeridos, en presentación Power Point, e non impresos, a fin de colaborar cunha Facultade/Universidade respectuosa co medio ambiente e sostíbel. Poderanse entregar materiais didácticos elaborados complementariamente, en caso de se estimar oportuno.Segundo se recolle nas distintas normativas de aplicación para a docencia universitaria deberase incorporar a perspectiva de xénero nesta materia (usarase linguaxe non sexista, utilizarase bibliografía de autores/as de ambos sexos, propiciarase a intervención en clase de alumnos e alumnas...)Traballaranse para identificar e modificar prexuizados e actitudes sexistas e influirase na contorna para modificalos e fomentar valores de respecto e igualdade.Deberanse detectar situacións de discriminación por razón de xénero e proporanse accións e medidas para corrixilas.

(*)A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías